

40 JAAR KPB

101 jaar Weijtmans!

Onze KPB bestaat dit jaar 40 jaar, dat is al best wel lang. Maar er zijn vakgenoten die al veel langer bezig zijn met bomen. Boomrooierij Weijtmans uit Udenhout is zo'n bedrijf. Het bestaat al sinds 1921! Vakblad Bomen ging langs en sprak met de derde generatie Weijtmans in het bedrijf. Directeur Kees Weijtmans stond ons te woord.

Voor de introductie van de motorzaag was het rooien van bomen handwerk. Ook het uitgraven van wortels was arbeidsintensief

De mallejan is een belangrijk hulpmiddel voor het vervoer van boomstammen. De indertijd aangeschafte wagen is bewaard gebleven voor het nageslacht.

Kees, hoe begon het ruim 100 jaar geleden?

‘Eigenlijk begon het veel eerder, in de 18e eeuw. Jacobus Weijtmans werkte toen al in de Brabantse bossen. Maar als bedrijf bestaan we vanaf 1921. Mijn opa is toen begonnen, gewoon op de fiets met bijl en schop aan de stang gebonden. Het uitslepen gebeurde met paard en mallejan. Mijn opa snoeide reeds bomen voor de gemeente Tilburg.

Pas in 1959 kregen we de eerste tractor. Motorzagen waren er ook pas in het begin van de jaren '60. Veel ging toen nog gewoon met de hand. In 1962 hebben ze bijvoorbeeld aan de Veerseweg in Oosterhout 500 populieren uit staan hakken, handmatig dus. Ook in de jaren '60 werkte Weijtmans al door heel Nederland heen; onder andere de gemeenten Haarlem, Delft en Giethoorn waren opdrachtgever.

Vanaf begin jaren '60 kwamen ook de boomchirurgen, met nieuwe inzichten. We moesten takken glad bij de stam afzagen en balsem op de wonden gaan smeren, snoeiwonden uitfrezen en volstoppen met beton. Nu denken we daar wel anders over. Daarna kwam de tijd van de grootschalige bestekken en aanbestedingen. Er kwamen Treeworkers. En tegenwoordig wordt het vak weer veel breder met aandacht voor ecologie en communicatie met omwonenden en belangengroepen.’ >

Tegenwoordig wordt het vak weer veel breder met aandacht voor ecologie en communicatie

En nu, in 2022, rooien jullie alleen maar bomen?

(Kees moet lachen voordat hij antwoordt.) 'Nee, we heten Boomrooierij Weijtmans, maar we doen echt veel meer! Bijvoorbeeld het bosbeheer in de 29 gemeentebossen in Tilburg, en de bosgebieden van gemeente Eindhoven. In dat bosbeheer doen we dan echt alles, het bessen en zagen maar ook het onderhoud van de MTB-routes en het legen van de vuilnisbakken. Boswerk doen we ook in België, en een klein beetje in Duitsland.

We bestrijden eikenprocessierupsen, maar zijn nu ook voor de provincie Limburg bezig om de bomen die uit de VTA komen te snoeien.

Om nog een voorbeeld te geven van hoe divers de werkzaamheden zijn: voor Tennet brengen we in verschillende provincies in kaart wat er allemaal onder de hoogspanningsmasten aan bomen aanwezig is. Op in totaal 22.000 locaties beoordelen we de bijgroei van bomen en struiken. In dit werk moeten we ook rekening houden met onder andere dassenburchten, bevers en met locaties waar de vermiljoenkever mogelijk zou kunnen voorkomen. Flora en fauna zijn tegenwoordig echt een onderdeel geworden van al het bomenwerk.'

Kees kan ook mooie voorbeelden geven van hoe je door met de opdrachtgever mee te denken echt mooie resultaten kunt bereiken. Enthousiast vertelt Kees over een rugbyclub in Tilburg waar grote beuken langs het veld staan. Heel regelmatig werd hier het gras keurig kort gemaaid, helemaal tot aan de stamvoeten van de beuken. Heel netjes, maar niet het beste beheer voor de beuken.

'Aan de opdrachtgever hebben we toen uitgelegd dat het beter is om onder de beuken niet te maaien en onder de kronen ook het blad gewoon rustig te laten liggen.' Er is afgesproken om een strook van 10 meter vanuit de stam van de bomen niet meer te maaien, en Weijtmans heeft er vervolgens netjes stammen voor gelegd zodat er ook echt geen maaier onder de bomen kan komen.

'Ook in de gemeente Tilburg hebben we ter bescherming stammen gelegd om de groeiplaatsen van monumentale bomen te beschermen. De stammen blijven liggen en verteren langzaam, zo komen er ook weer allerlei voedingsstoffen terug in de bodem en de stammen worden ook weer gebruikt door schimmels en kevers, ecologisch superinteressant.'

Een ander voorbeeld waar Kees trots op is zijn de zogenaamde 'boscafés'. 'In de gemeente Tilburg verzorgen wij het bosbeheer. En werken in het bos zorgt voor veel vragen en opmerkingen vanuit het publiek. Zeker dunningen, het wegzagen van bomen zorgt altijd voor emotie. Iedereen vindt er wat van. Daarom organiseren we boscafés waarin we precies uitleggen wat we gaan doen en waarom we het gaan doen. Doordat we dat ook echt op de locaties doen waar we aan het werk gaan, kunnen we het heel concreet maken. Ook kunnen de mensen vragen stellen en iedereen mag erbij aanwezig zijn.'

Belangrijk punt in de Weijtmans-geschiedenis is 1947, de boom van Sint Agatha in Tilburg. Zes man sterk, 3 weken werk voor het rooien van één boom.

Weijtmans organiseert regelmatig Boscafés in de gemeente Tilburg om burgers te informeren over het bosbeheer.

We zullen als bomenmensen
echt meer verbinding moeten zoeken
met andere vakdisciplines

De renovatie van natuurgebied Kampina bij Boxtel vraagt naast oliedruk ook bloeddruk in de vorm van klimkracht en -kennis.

In al dat werk komt waarschijnlijk ook veel hout vrij, wat doen jullie daar allemaal mee?

‘We proberen alles zo duurzaam mogelijk te verwerken. Veel van onze machines werken op schone brandstoffen of zijn zelfs elektrisch. Het snoeihout wordt meestal versnipperd en wordt dan voor papierpulp of biomassa gebruikt. Maar als we een beetje maat stammen hebben, dan verkopen we het als constructiehout. Robinia wordt bijvoorbeeld gebruikt voor waterwerken of om speeltoestellen van te maken. Dikke stammen wil het Brabants Landschap om banken van te maken.’

Opa Weijtmans begon ruim 100 jaar geleden op de fiets, wat hebben jullie vandaag de dag allemaal wel niet aan machines?

‘We hebben onder andere vier mobiele telescoopkranen met een zaagklem waarmee we tot 32 meter hoogte takken kunnen klemmen en afzagen. Hiermee kunnen we veilig en snel werken op moeilijk bereikbare plekken

of plaatsen waar het heel druk is met verkeer. Daarnaast hebben we 5 mobiele kranen met een zaagklem, maar bijvoorbeeld ook een kraan en kar met speciale brede rupsbanden om bodemverdichting te voorkomen. Ook 14 vrachtwagens en een hele vloot aan verschillende kleinere kranen, bussen met CROW-verkeersafzetting en materieel. En sinds dit voorjaar hebben we een 16-tons elektrische mobiele kraan in gebruik.’

Dat Weijtmans echt serieus bezig is met CO₂-reductie en emissievrij werken, blijkt wel uit de laatste investeringen: nog twee elektrische vrachtwagens zijn in bestelling. Eén hoogwerker en één met een kraan.

Waaruit blijkt naast de investeringen in het wagenpark dat jullie als bedrijf echt duurzaam willen zijn?

‘Op de bedrijfspanden aan de Handelsweg in Udenhout, hebben we 1000 zonnepanelen liggen: genoeg om veel machines en wagens op te laden. Momenteel zoeken we naar mogelijkheden om deze energie ook op te slaan, want

Een uniek Weijtmans-product is de telescoopkraan met zaagkop.

we zitten eigenlijk met een omgekeerde cyclus. 's Zomers wekken we de meeste energie op, maar verbruiken we het minste. Juist in de herfst en winter hebben we het meeste werk, maar dan heb je van zonnepanelen juist minder opbrengst.

Om de transportafstanden van mensen en materieel te beperken hebben we ook een vestiging in Son. En we denken mee in een project waarin we kijken of we biomassa bijvoorbeeld ook zouden kunnen gebruiken als vervanger van veen in potgrond. De Tweede Kamer heeft recentelijk wetgeving aangenomen om in de toekomst bodemsubstraten volledig turfrij te maken.

Maar we denken ook mee in andere oplossingen: vorig jaar hebben we bijvoorbeeld bij ons 100-jarig bestaan een studentenchallenge georganiseerd om jonge mensen ook te betrekken bij alle vraagstukken rondom duurzaamheid en bossen.'

Die Bomen Nederland Studenten Challenge ... Kun je daar iets meer over vertellen?

'Vanuit de klimaatdoelstellingen moeten we de komende 10 jaar 37.000 hectare bos aanplanten; dit is door de overheid vastgelegd in de bossenstrategie. Maar er spelen ook allerlei andere vraagstukken, zoals de stikstofuitstoot, biodiversiteit en klimaatproblemen. Kortom, alle ingrediënten om meer bomen te planten zijn er. Maar er is bij wijze van spreken geen bakker die met al die ingrediënten ook werkelijk iets kan bakken.

De bossenstrategie hebben we als uitgangspunt genomen, en zeven studententeams zijn vervolgens aan de slag gegaan met oplossingen om die bossenstrategie ook werkelijk uit te kunnen gaan voeren. Nadat een deskundige jury alle plannen had beoordeeld, heeft het team dat een "Handboek Bosdorp" heeft verzonnen gewonnen. Vanuit de politiek en het werkveld is er veel aandacht voor dit idee en het huidige studiejaar heeft Hogeschool Van Hall

Larenstein het idee verder uitgewerkt als studieproject. In een volgende stap begeleidt Boomrooierij Weijtmans de twee auteurs voortgaand om het plan juridisch en financieel meer fundamenteel te geven.'

Meer over de Bomen Nederland Studenten Challenge 2021 is te vinden op de website www.bomennederland.nl.

Weijtmans bestaat ondertussen al 101 jaar en is klaar voor de toekomst. Maar kijkend naar de KPB, wat moeten wij doen om klaar te zijn voor de toekomst?

'Kennis verspreiden en een platform zijn om bomenmensen te ontmoeten is heel mooi, maar het is ook een klein wereldje. We zullen als bomenmensen echt meer verbinding moeten zoeken met andere vakdisciplines. Denk bijvoorbeeld aan de civiele techniek of de mensen die bezig zijn met de energietransitie en overal kabels willen gaan leggen. Verbinding maken met andere disciplines is echt de uitdaging voor de toekomst. Op de themadagen zouden we bijvoorbeeld ook best wat meer succesprojecten met elkaar kunnen delen. En als laatste: laten we ook als bomenmensen wat meer samenwerken en met één verhaal naar buiten komen. Kijk naar het snoeien, we hebben het Handboek Bomen, de Europese snoeistandaard, een CROW-systematiek en dan kom ik in bestekken nog van alles en nog wat tegen. Hoe leggen we dat nu uit aan mensen die geen verstand van bomen hebben?'

Als eerste in de sector met een elektrische mobiele kraan aan het werk.

Het in 2019 in gebruik genomen bedrijfscomplex. Energieneutraal en per 2022 voorzien van 1000 zonnepanelen om elektrificatie van rijdend materieel mogelijk te maken.